ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷର ପ୍ରଗତି

ଆଜିକାଲିର ମଣିଷ ଜୀବନ ଯାପନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗର ମଣିଷ ଅପେକ୍ଷା ବିଭିନ୍ନ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପାଉଅଛି । ସେ ପାଉଥିବା ସୁବିଧା ସୁଯୋଗର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

ଯେପରି : ସ୍କୁଲ, ପକ୍କାରାସ୍ତା, ଟେଲିଫୋନ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ

ଆଜିକାଲି ମଣିଷର ଜୀବନ ଯାପନ ପ୍ରଣାଳୀ ସରସ, ସୁନ୍ଦର ଓ ସୁଖମୟ ହୋଇଅଛି । ସେ ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ଖଟାଇ ସୁନ୍ଦର ବାସସ୍ଥାନମାନ ନିର୍ମାଣ କରି ସେଥିରେ ବସବାସ କରୁଅଛି । ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ସହଜରେ ଯାତାୟାତ କରିପାରୁଛି । ସେଥିପାଇଁ ସାଇକେଲ, ମଟର ସାଇକେଲ, ରେଳଗାଡ଼ି, ଉଡାଜାହାଜ ଆଦିର ସାହାଯ୍ୟ ନେଉଅଛି । ପାଠ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ମଣିଷ ବିଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟ ଖୋଲିଅଛି । ସେହିପରି ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ଓ ଡ଼ାକ୍ତରଖାନାମାନ ମଧ୍ୟ ଖୋଲାଯାଇଅଛି । ସମ୍ବାଦପତ୍ର, ରେଡ଼ିଓ, ଟେଲିଭିଜନ, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଶ ବିଦେଶର ଖବର ଅତି ସହଜରେ ଓ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପାଇପାରୁଅଛି । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଟେଲିଫୋନ ଓ ମୋବାଇଲ ଦ୍ୱାରା ମଣିଷ ଦେଶ ବିଦେଶରେ ଥିବା ତା’ର ପରିଚିତ ବନ୍ଧୁ ଓ ସଂପର୍କୀୟମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ପାରୁଅଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ମଣିଷ ପରି ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ମଣିଷର ଜୀବନ ଯାପନ ପ୍ରଣାଳୀ ସହଜ ଓ ସୁଖକର ନଥିଲା । ସେ ବହୁ ଅସୁବିଧା ଓ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିଲା । ମାତ୍ର ସେ ସେଥିରେ ଦବି ନ ଯାଇ ସାହସର ସହିତ ତା’ର ଜୀବନଯାତ୍ରା ପଥରେ ଆସୁଥିବା ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲା । ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ଓ କୌଶଳ ବଳରେ ସେ ସବୁକୁ ଅତିକ୍ରମ କଲା । ଏହିପରି ମଣିଷ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜର ବୁଦ୍ଧି, ବିବେକ, କୌଶଳ ଆଦି ପ୍ରୟୋଗ କରି ବିକାଶ ପଥରେ ନିଜକୁ ଆଗେଇ ନେଇଛି ।

ଆସ, ଆମେ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷର ଜୀବନ ଓ ସଭ୍ୟତାର କିପରି ବିକାଶ ଘଟିଛି, ସେ ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ତୁମେ ଜାଣିଥିବା ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ନାମ ଲେଖି ସେଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ କାମରେ ଲାଗେ ଲେଖ ।

	ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ନାମ	ଏହାର ବ୍ୟବହାର
ଯେପରି	କୋଦାଳ	ମାଟି ଖୋଳିବା ପାଇଁ

ମଣିଷ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ କୌଶଳଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମବିକାଶ

ଖାଦ୍ୟ ଓ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ସନ୍ଧାନରେ ପ୍ରାଚୀନକାଳର ମଣିଷ ଏଣେ ତେଣେ ଘୂରି ବୁଲୁଥିଲା । ବଣ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଫଳମୂଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ଖାଉଥିଲା । ପଥରକୁ ଅସ୍ତ୍ରଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ମଣିଷ ଶିକାର କରିବା ଶିଖିଲା । ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ କଞ୍ଚାମାଂସ ମଧ୍ୟ ତା'ର ଖାଦ୍ୟ ହେଲା । କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳରେ ଶିକାର ସରିଗଲେ ସେ ବେଶୀ ଶିକାର ମିଳୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳକୁ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । ସେତେବେଳେ ମଣିଷର ବାସଗୃହ ତିଆରି ସଂପର୍କରେ ବିଶେଷ ଧାରଣା ନ ଥିଲା । ସେ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁଙ୍କ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଗୁମ୍ଫାରେ ରହିଲା ।

ପୁରାତନ କାଳର ମଣିଷର ପ୍ରଧାନ ଶତ୍ରୁ ଥିଲେ ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଘ, ସିଂହ, ଭାଲୁ ପ୍ରଧାନ ଥିଲେ । ମଣିଷ ସେହି ସବୁ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁଙ୍କ ପାଖରେ ନିଜକୁ ବହୁତ ଦୁର୍ବଳ ମନେ କରୁଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ଗଛରେ ଚଢ଼ି ଲୁଚି ରହୁଥିଲା । ବେଳେବେଳେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ପଶି ନିଜକୁ ଶତ୍ରୁ ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷା କରୁଥିଲା । ମାତ୍ର ପୁରାତନକାଳର ମଣିଷ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ଯେ ଏପରି ଲୁଚି ରହିବା ତା'ପକ୍ଷରେ ସବୁ

ସମୟରେ ବୁଦ୍ଧିମାନ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଚିନ୍ତା କଲା ଓ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ ଦାଉରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷାକରିବା ପାଇଁ ଉପାୟମାନ ବାହାର କଲା ।

ଆଦିମ ମଣିଷ ପଥର ଖଣ୍ଡକୁ ପଥର ସହ ଘଷି ମୁନିଆ ଓ ଧାରୁଆ ପଥର ଖଣ୍ଡ ତିଆରି କଲା । ଧାରୁଆ ପଥର ଖଣ୍ଡକୁ ବାଡ଼ିର ଗୋଟିଏ ପଟରେ ଲଗାଇଲା । ଅନ୍ୟ ପଟକୁ ହାତରେ ଧରି ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ବର୍ଚ୍ଛା ଭଳି ବ୍ୟବହାର କଲା । କ୍ରମଶଃ ପଥରରୁ ଶାବଳ, କୁରାଢ଼ି, ଛୁରୀ ଆଦି ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ତିଆରି କଲା । ପଥର ବ୍ୟତୀତ ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ହାଡ଼କୁ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରି ପୁରାତନ କାଳର ମଣିଷ ବିଭିନ୍ନ ଧାରୁଆ ଅସ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଶତ୍ରୁ ଦାଉରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କଲା ।

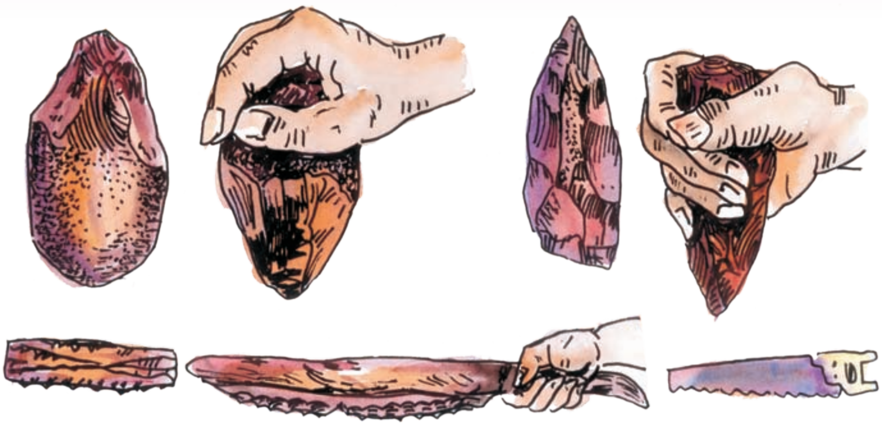

ପରିସ୍ଥିତି ଓ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଫଳରେ ମଣିଷର ବୁଦ୍ଧି, ଜ୍ଞାନ ଓ କୌଶଳ ବଢ଼ି ଚାଲିଲା । ସେ ଲୁହା ଉଦ୍ଭାବନ କଲା । ଲୁହାର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଯଥା : ଖଣ୍ଡା, ବର୍ଚ୍ଛା, କଟୁରୀ, ଛୁରୀ, ଶାବଳ, ନିହାଣ, କୁରାଢ଼ି, କରତ ଆଦି ତିଆରି କଲା ଓ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ କାମରେ ଲଗାଇଲା ।

କାଳକ୍ରମେ ମଣିଷ ନିଜ ଚାରିପାଖରେ ଥିବା ପରିବେଶକୁ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । କଷ୍ଟ ଦାୟକ ଜୀବନ ଛାଡ଼ି ସୁଖ ଦାୟକ ଜୀବନଯାପନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲା । ନଦୀ କୂଳରେ ପାଣି ସହଜରେ ମିଳୁଥିଲା । ନଦୀ କୂଳର

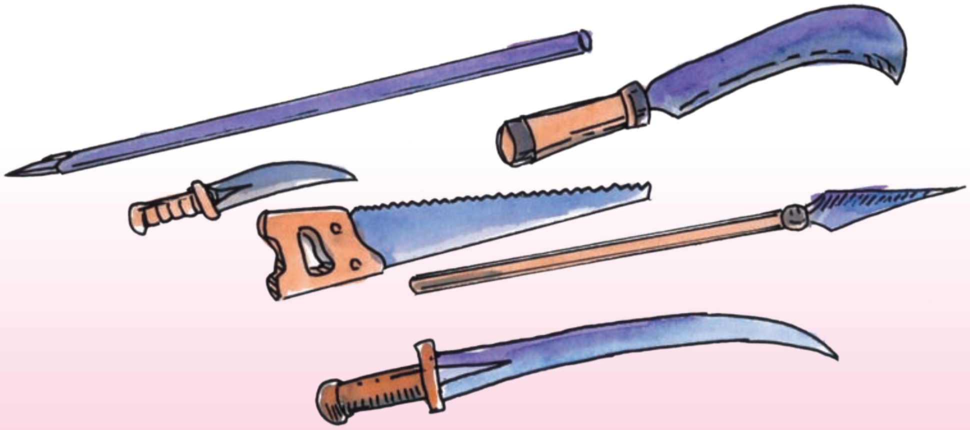

ମାଟି ଉର୍ବର ଥିଲା । ତେଣୁ ଆଦିମ ମଣିଷ ଚାଷକାମ କରିବା ନିମନ୍ତେ ନଦୀ କୂଳ ଅଞ୍ଚଳ ଦେଖି ବସବାସ କଲା । ମାଟିରେ ମଞ୍ଜି ପୋତି ଓ ପାଣି ଦେଇ ସେ ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ବଢ଼ାଇଲା । ଏହିପରି ମଣିଷର ପ୍ରଥମ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏଣିକି ସେ ଆଉ ବାରବୁଲା ଜୀବନ ପସନ୍ଦ କଲାନାହିଁ । ସ୍ଥାୟୀଭାବେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଜୀବନ ବିତାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

- ଆମେ ନଦୀରେ ଯିବା ଆସିବା କରିବା ଓ ଜିନିଷ ପତ୍ର ନେବା ଆଣିବା କରିବା ନିମନ୍ତେ କ'ଣ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଉ ?

ଯେପରି – ଡଙ୍ଗା, ____________________

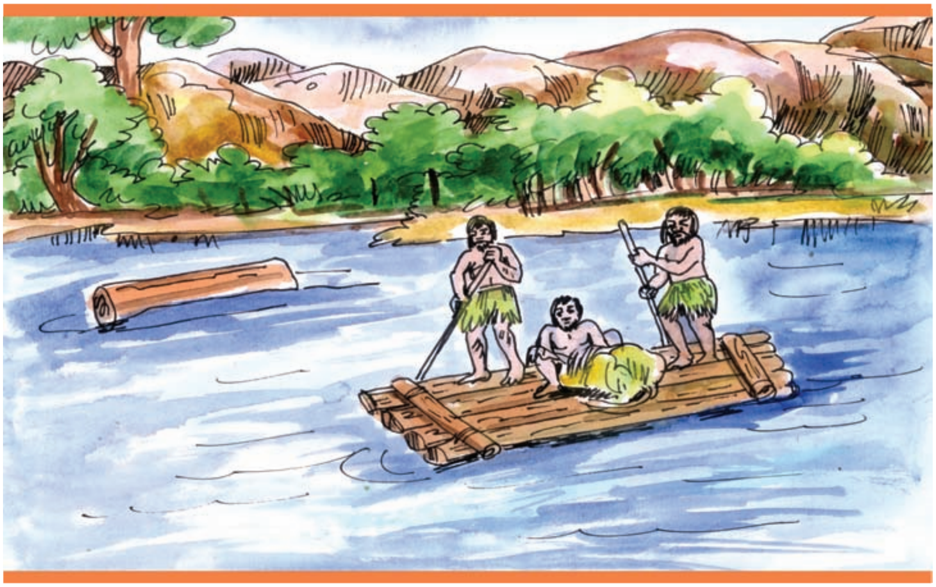

ମଣିଷ ପାଣିରେ କାଠ ଭାସୁଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା । ସେ ବଡ଼ ବଡ଼ କାଠଗଣ୍ଡି ସାହାଯ୍ୟରେ ନଦୀର ଗୋଟିଏ ପଟରୁ ଅନ୍ୟ ପଟକୁ ଅତି ସହଜରେ ଯିବା ଆସିବା କଲା । ପରେ କାଠରୁ ନୌକା ତିଆରି କଲା । ଏହି ନୌକା ତାକୁ ଜଳପଥରେ ଯିବା ଆସିବା ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କଲା । କାଠ ଗଣ୍ଡିକୁ କାଟି ମଣିଷ ଚକ ତିଆରି କଲା । ଚକର କେନ୍ଦ୍ରରେ କଣା କଲା । ଚକମାନଙ୍କୁ କାଠର ଅଖ ସାହାଯ୍ୟରେ ଯୋଡ଼ି କାଠଗାଡ଼ିମାନ ତିଆରି କଲା । ଏହାଫଳରେ ସେ ଅତି ସହଜରେ ଜିନିଷପତ୍ରମାନ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ପାରିଲା ।

ସଭ୍ୟତାର କ୍ରମ ବିକାଶ ଓ ଉତ୍‌ଥାନ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂପର୍କ

ବୁଦ୍ଧି ଓ କୌଶଳର ବିକାଶ ଯୋଗୁ ମଣିଷ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ କୋଠାବାଡ଼ି, ସ୍ନାନାଗାର ଆଦି ନିର୍ମାଣ କରି ସହରମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲା । ସେ ଅଧିକ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କଲା । ସୁନ୍ଦର ମାଟି ପାତ୍ର, ପଥରର ମୂର୍ତ୍ତି ଅଳଙ୍କାର ଆଦି ତିଆରି କଲା । ସହର ଓ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ତିଆରି ହେଉଥିବା ଏହି ସବୁ ଜିନିଷପତ୍ରର ବିନିମୟ ଉଭୟ ସହର ଓ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ହେଲା । ଏହାଫଳରେ ମଣିଷର କାରିଗରି କୌଶଳର ବିକାଶ ଘଟିଲା । ସହରରେ ମଣିଷର ବସବାସ ସମୟରୁ ନଗର ସଭ୍ୟତାର ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଏହାର ପ୍ରମାଣ ସିନ୍ଧୁ ନଦୀକୂଳର ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ ଓ ହରପ୍ପା ନଗର ଦୁଇଟିର ଧ୍ୱଂସାବଶେଷରୁ ମିଳିଥାଏ। ସେଠାରୁ ଉପଲବ୍ଧ ବିଭିନ୍ନ ଅଳଙ୍କାର, ପାଣିପାତ୍ର, ପଶୁପତିଙ୍କ ଚିତ୍ର ଥିବା ମୋହର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବସ୍ତୁ ଗୁଡ଼ିକ ମଣିଷର ଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି କୌଶଳର ସୂଚନା ଦିଏ।

ସେହି ନଗର ଦ୍ୱୟର ନିର୍ମାଣ ଶୈଳୀ ଓ କୌଶଳ ବର୍ତ୍ତମାନର ନଗର ନିର୍ମାଣ କୌଶଳ ଭଳି ମଧ୍ୟ ଅତି ଉନ୍ନତ ଥିଲା।

ଆଧୁନିକ ପ୍ରଗତିରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟାର ଭୂମିକା

- ଆଧୁନିକ ମଣିଷ କେଉଁ କେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତିମାନ ଉଦ୍ଭାବନ କରି ବିଜ୍ଞାନକୁ ମଣିଷ ସେବାରେ ଲଗାଇଛି ତା'ର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

ଯେପରି – କୃଷି

_______________ _______________ _______________

_______________ _______________ _______________

ମଣିଷର ବୁଦ୍ଧିର ବିକାଶ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ଘଟିନଥିଲା। ସେଥିପାଇଁ ତାକୁ ଶହ ଶହ ଓ ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ଲାଗିଥିଲା। ସେ ନିଜର ଦକ୍ଷତା ଓ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କ ଉପରେ ନିଜର ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରି ପାରିଲା। ବନ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୁକୁର ପ୍ରଥମେ ତା'ର ବୋଲ ମାନିଲା ଓ ବିଭିନ୍ନ କାମରେ ମଣିଷକୁ ସାହାଯ୍ୟ କଲା। ଗାଈ, ବଳଦ , ମଇଁଷି ଆଦି ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ଘରେ ପାଳିଲା ଓ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ନେଲା। ଏତିକିରେ

ପୁରାତନ କାଳର ମଣିଷ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଲା ନାହିଁ । ସେ ନିଜର ଜ୍ଞାନ ଓ କୌଶଳ ଖଟାଇ ନୂତନ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ମାନ ଉଦ୍ଭାବନ କଲା । ସେ ସବୁ ଯନ୍ତ୍ରକୁ କୃଷି, ଗମନାଗମନ, ଶିଳ୍ପ, ଶିକ୍ଷା, ଯୋଗାଯୋଗ ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କଲା । ଏହିପରି ମଣିଷର ପ୍ରଗତିରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କଲା ।

କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟାର ଭୂମିକା

- ତୁମେ ଜାଣିଥିବା କେତେଗୁଡ଼ିଏ କୃଷି ଉପକରଣର ନାମ ଲେଖ । ସେ ସବୁ ଉପକରଣ କେଉଁ କେଉଁ କାମରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଲେଖ ।

	ଚାଷ ଉପକରଣର ନାମ	ତା'ର ବ୍ୟବହାର
ଯଥା–	କାଠଲଙ୍ଗଳ	ହଳ କରିବା

ଆମ ଦେଶର ଚାଷୀ କାଠଲଙ୍ଗଳ, ମଇ, ଦାଆ, କୁରାଢ଼ି, କୋଡ଼ି, କୋଦାଳ ଆଦି ଉପକରଣ ଚାଷବାସ ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟବହାର କରେ । ସେ ସବୁରେ ଚାଷକାମ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସମୟ ଲାଗେ ଓ ଅଧିକ ପରିଶ୍ରମ ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିଥାଏ । ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସହଜ, ସରଳ ଓ ଉନ୍ନତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟାର ସହାୟତାରେ ଏବେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଉନ୍ନତ ଧରଣର କୃଷି ଉପକରଣ ବାହାରିଲାଣି । ସେହି ସବୁ ଉପକରଣ ମଧ୍ୟରେ କଳ ଲଙ୍ଗଳ, ଧାନ ବୁଣିବା ଯନ୍ତ୍ର, ଧାନ ଚାରା ଲଗାଇବା ଯନ୍ତ୍ର, ଧାନ ଉପାଡ଼ିବା ଯନ୍ତ୍ର, ଧାନ ଅମଳ ଯନ୍ତ୍ର, ମାଟି ସମତୁଲ କରିବା ଯନ୍ତ୍ର ଆଦି ଚାଷବାସରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଅଛି ।

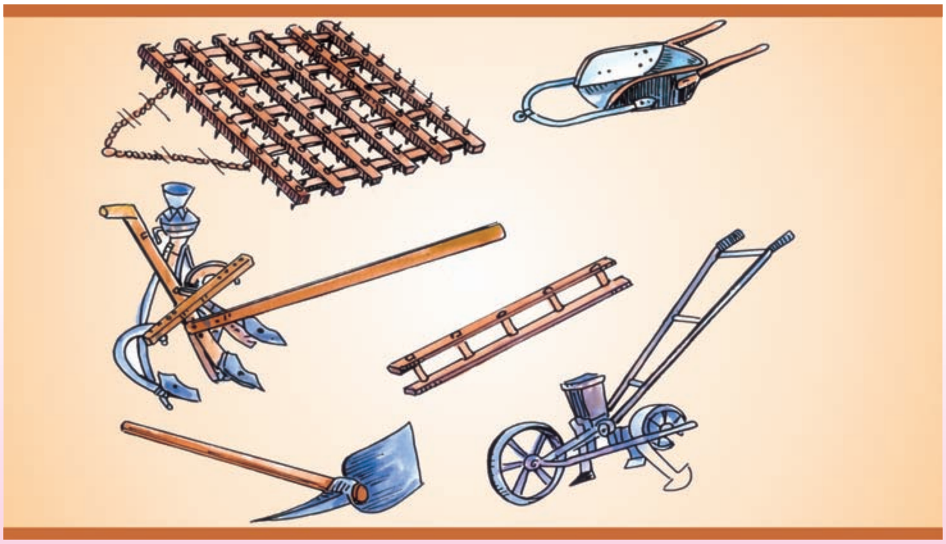

ଜମିରୁ ଅଧିକ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏବେ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉନ୍ନତ ଧରଣର ବିହନ, ପୋକମରା ଦ୍ରବ୍ୟ, ରାସାୟନିକ ସାର ଆଦି ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଅଛି। ଗୋଟିଏ ଜମିରୁ ଏକାଧିକ ଫସଲ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପାଦିତ ହେଉଅଛି। ଏହାଫଳରେ ଚାଷୀ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରୁ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଫସଲ ଅମଳ କରି ପାରୁଛି ଓ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ ପାଇ ପାରୁଅଛି। ଏସବୁ ପ୍ରଗତି ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରୟୋଗ ଯୋଗୁ ସମ୍ଭବପର ହୋଇପାରିଛି।

ଗମନାଗମନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟାର ଅବଦାନ

- ମଣିଷ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବାଆସିବା ବେଳେ ବିଭିନ୍ନ ଯାନବାହନ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଏ। ତୁମେ ଜାଣିଥିବା କେତେକ ଯାନବାହନର ନାମ ଲେଖ।

ଯେପରି – ସାଇକେଲ, ____________________

ତୁମେ ଲେଖିଥିବା ଯାନବାହନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଜଳପଥ, ସ୍ଥଳପଥ ଓ ଆକାଶ ପଥରେ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି, ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା କୋଠରୀ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖ।

ଜଳପଥ	ସ୍ଥଳପଥ	ଆକାଶପଥ

ପୁରାତନ କାଳରେ ମଣିଷ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନକୁ ଯିବା ନିମନ୍ତେ ନାହିଁ ନଥିବା ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିଲା। ଆଜିକାଲି ଭଳି ସେତେବେଳେ ରାସ୍ତା ଘାଟର ସୁବିଧା ନ ଥିଲା। ସେ ମାଟି, ଗୋଡ଼ି ଆଦି ପକାଇ ରାସ୍ତା ତିଆରି କଲା। ଯିବାଆସିବାର ସୁବିଧା ଲାଗି ସେ ରାସ୍ତାରେ ପିଚୁ ପକାଇ ପିଚୁରାସ୍ତା ତିଆରି କଲା ଓ ସଡ଼କ ପଥକୁ ଉନ୍ନତ କଲା।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମଣିଷ ରେଳ ରାସ୍ତା ତିଆରି କଲା । ରେଳ ପଥରେ ଦୂରସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କୁ ଯିବା ଆସିବା କରିବା ଓ ଜିନିଷ ପତ୍ର ପଠାଇ ପାରିଲା । ଲଞ୍ଚ ଓ ବୁଡ଼ାଜାହାଜଦ୍ୱାରା ଜଳପଥରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନକୁ ଯିବା ସମ୍ଭବ ହେଲା । ଆଜିକାଲି ହେଲିକପ୍ଟର, ଉଡ଼ାଜାହଜ ଆଦି ସାହାଯ୍ୟରେ ମଣିଷ ଆକାଶ ପଥରେ ବହୁ ଦୂର ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇପାରୁ ଅଛି । ଏସବୁ ଗମନାଗମନର ସୁବିଧା ଯୋଗୁ ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା କମି ଆସିଛି । ଗୋଟିଏ ଦେଶର ଲୋକ ଅନ୍ୟ ଦେଶକୁ ଅତି ସହଜରେ ଓ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଯାଆସକରିପାରୁଛି । ମଣିଷର ଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟା ଯୋଗୁ ଏସବୁ ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ପାରିଛି ।

ଶିଳ୍ପକ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟାର ଭୂମିକା :

ପୂର୍ବକାଳର ମଣିଷ କୃଷି ଉପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା । ସେ ଗଛର ବଡ଼ ବଡ଼ ପତ୍ର ପିନ୍ଧୁଥିଲା । କେତେକ ମଧ୍ୟ ଗଛର ବକଳ୍କ ପିନ୍ଧି ଲଜ୍ଜା ନିବାରଣ କରୁଥିଲେ । କାଳକ୍ରମେ ସେ ତନ୍ତ ତିଆରି କଲା ଓ ହାତରେ ଲୁଗା ବୁଣିଲା । ହାତ ତିଆରି କପଡ଼ାର ଚାହିଦା କାଳକ୍ରମେ ବଢ଼ିଲା । ମଣିଷର ହାତ ତିଆରି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଦ୍ୱାରା ବହୁ ପରିମାଣର ଜିନିଷପତ୍ର ଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ହସ୍ତ ଚାଳିତ ତନ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ଯନ୍ତ୍ର ଚାଳିତ କଳତନ୍ତ ବ୍ୟବହାର କରି, ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବହୁତ ଲୁଗା ଉତ୍ପାଦନ କଲା । ଏହିପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରମାନ ଉଦ୍ଭାବନ କରି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ପରିମାଣରେ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଜିନିଷ ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରିଲା । ଏହି ଫଳରେ ଶିଳ୍ପକ୍ଷେତ୍ରରେ ନୂଆ ନୂଆ କଳକାରଖାନାମାନ ଗଢି ଉଠିଲା ।

ସେହି କଳକାରଖାନାମାନ ସାଧାରଣତଃ କଞ୍ଚାମାଲ ଅଧିକ ମିଳୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ବସାଇଲା । ଗମନାଗମନର ସୁବିଧା ଥିବା ହେତୁ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ମଧ୍ୟ ଦୂର ସ୍ଥାନରୁ କଞ୍ଚାମାଲ ଆଣିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲା । ଏହିପରି ଦେଶ ବିଦେଶରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଶିଳ୍ପ କାରଖାନାମାନ ବସି ପାରିଲା । ଝୋଟ ମିଳୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଝୋଟକଳ, ଆଖୁ ମିଳୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଚିନି କଳ, ବାଉଁଶ ଓ ସବାଇ ଘାସ ମିଳୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ କାଗଜ କଳ ଆଦି ଗଢ଼ିଉଠିଲା । ତେଣୁ ଲୋକେ ପୂର୍ବପରି ଆଉ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ କୃଷି ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ ନାହିଁ । କ୍ରମଶଃ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟାର ସହାୟତାରେ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଉନ୍ନତି ଘଟିଲା ।

ତୁମ ଅଂଚଳରେ ଥିବା କେତେଗୁଡ଼ିଏ କଞ୍ଚାମାଲର ନାମ ଲେଖ । ସେହିସବୁ କଞ୍ଚାମାଲ ବ୍ୟବହାର କରି କେଉଁ ଶିଳ୍ପ ଗଢି ଉଠିଛି ଲେଖ ।

	କଞ୍ଚାମାଲର ନାମ	ଶିଳ୍ପ
ଯେପରି	ବାଉଁଶ	କାଗଜ

ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟାର ଭୂମିକା

- ଆଜିକାଲି ମଣିଷ କେବଳ ବହିପଢିବା ଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରୁ ନାହିଁ । ସେ ତା'ର ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯନ୍ତ୍ରର ସାହାଯ୍ୟ ନେଉଅଛି । ତୁମେ ଜାଣିଥିବା ସେହି ସବୁ ଯନ୍ତ୍ରର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

ଯେପରି – ରେଡ଼ିଓ

______________ ______________ ______________

______________ ______________ ______________

______________ ______________ ______________

______________ ______________ ______________

ପୂର୍ବେ ମଣିଷ ଲେଖିପଢି ଜାଣି ନ ଥିଲା । ସେ କେବଳ ଶବ୍ଦ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜ ମନର ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଛବି ଆଙ୍କି ନିଜ ମନର ଭାବ ଅନ୍ୟକୁ ଜଣାଇଲା । କାଳକ୍ରମେ କାଠିରେ ଲେଖନୀ ତିଆରି କଲା ଓ ପତ୍ର ଉପରେ ଛବି ଆଙ୍କି ପାରିଲା । ସେହିସବୁ ଛବିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଅକ୍ଷରରୂପେ କାମ କଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେ ବିଭିନ୍ନ ସଂକେତ ବା ଚିହ୍ନ ତିଆରି କଲା । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଅକ୍ଷର ସୃଷ୍ଟି କଲା । କାଗଜ ଓ କଲମ ଉଦ୍ଭାବନ ପରେ ଲେଖାପଢା ସହଜ ହେଲା । ଛାପାକଳ ଉଦ୍ଭାବନ ପରେ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଉନ୍ନତି ଘଟିଲା । ସେ ପ୍ରଥମେ ଛୋଟ ଛୋଟ ବହି ଛାପିଲା । ପରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ବହି ତିଆରି କଲା । ସେହି ସବୁ ବହିରେ ସେ ଜାଣିଥିବା ତଥ୍ୟ ଓ ଜ୍ଞାନକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମଣିଷ ଶିକ୍ଷାକ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶେଷ ଲାଭବାନ ହେଲା ।

ଆଜିକାଲି ମଣିଷର ଶିକ୍ଷାରେ ବିଜ୍ଞାନ ବିଶେଷଭାବେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଅଛି । ଆମ ଦେଶରେ ରେଡ଼ିଓ ଓ ଟେଲିଭିଜନ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାନ ପ୍ରସାରିତ ହେଉଅଛି । ଉପଗ୍ରହ ମାଧ୍ୟମରେ ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବହୁ ଦୁର୍ଗମ ଓ ଅପହଞ୍ଚ ଅଞ୍ଚଳର ପିଲାମାନେ ଦେଖି ପାରୁଛନ୍ତି । ମଣିଷ ଉପଗ୍ରହ ଯୋଗୁ ପାଣିପାଗ ସଂପର୍କୀୟ ତଥ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଆଗରୁ ଜାଣି ପାରୁଛି । ତଦନୁଯାୟୀ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଅଛି ଓ ଝଡ଼ବତାସରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିପାରୁଅଛି ।

ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟା

ଆଜିର ମଣିଷ ଘରେ ବସି ଦେଶବିଦେଶର ଖବର କାହା ସାହାଯ୍ୟରେ ଜାଣିପାରୁଛି ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

ଯଥା : ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର

______	______	______
______	______	______
______	______	______
______	______	______

ଘରଠାରୁ ଦୂରରେ ରହୁଥିବା ମଣିଷର ଭଲମନ୍ଦ ଖବର ଜାଣିବାକୁ କିଏ ବା ନ ଚାହେଁ ! ସେହିପରି ବ୍ୟବସାୟ, ଶିକ୍ଷା, ଭ୍ରମଣ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ସହିତ ସଂପର୍କ ରକ୍ଷା କରିବା ମଧ୍ୟ ଆମର ଦରକାର ପଡ଼ିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ଆମକୁ ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ କିମ୍ବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ସଂପର୍କ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ରାସ୍ତାଘାଟ, ଗମନାଗମନ ଆଦିର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ନ ଥିଲା । ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଖବର ପଠାଇବା ପାଇଁ ଲୋକେ ବହୁତ ଅସୁବିଧା ଭୋଗୁ ଥିଲେ । କାଳକ୍ରମେ ମଣିଷ ଲେଖି ପଢ଼ି ଜାଣିଲା । ଛାପାକଳ ଉଦ୍ଭାବନ କଲା । ଡ଼ାକ ସେବାଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ଅଞ୍ଚଳର ଚିଠିକୁ ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପଠାଇ ପାରିଲା ।

ଆଜିକାଲି ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରୟୋଗ ପ୍ରଭୂତ ଉନ୍ନତି ଆଣିପାରିଛି । ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳର ଖବର ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଛପା ହୋଇ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚ ପାରୁଛି । ଟେଲିଗ୍ରାମ୍, ଟେଲି ପ୍ରିଣ୍ଟର, ରେଡ଼ିଓ, ଦୂରଦର୍ଶନ, ଟେଲିଫୋନ୍, ଫାକ୍ସ, ଇ-ମେଲ୍, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଆଦି ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅତି ସହଜ ଓ ଉନ୍ନତ କରିପାରିଅଛି ।

ଆଜି ବିଜ୍ଞାନଯୁଗର ମଣିଷ ଘରେ ଥାଇ ପୃଥିବୀର ଯେ କୌଣସି ଦେଶର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ପାରୁଅଛି । କଥାବାର୍ତ୍ତା ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖି ପାରୁଅଛି । ଏ ସବୁ ଯୋଗାଯୋଗ ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନ ଯୋଗୁଁ ସମ୍ଭବ ପର ହୋଇଛି ।

ଭାରତୀୟ ସାଂସ୍କୃତିକ ଜୀବନର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ

ତୁମେ ପଢୁଥିବା ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସବ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ତୁମେ ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା କେତେକ ଉତ୍ସବ ଓ ସେହି ସବୁ ଉତ୍ସବରେ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଥିବା ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

ଯେପରି-

ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ଉତ୍ସବର ନାମ	ଉତ୍ସବରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ	- ଜାତୀୟ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ - ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ - ଆଲୋଚନା ଚକ୍ର - ନାଚଗୀତ

ସଙ୍ଗୀତ : ସଙ୍ଗୀତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ସୁଖ୍ୟାତି ଦେଶ ବିଦେଶରେ ଅଛି । ସେମାନେ ଆମ ଦେଶର ସଙ୍ଗୀତକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧାରାରେ ପରିବେଷଣ କରିଥାନ୍ତି । ଆମ ଦେଶର ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ, କର୍ଣ୍ଣାଟକୀ ଓ ଓଡ଼ିଶୀ ସଙ୍ଗୀତ ଦେଶ ବିଦେଶରେ ବିଶେଷ ଆଦର ଲାଭ କରିଅଛି । ଏହାଛଡ଼ା ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ସଙ୍ଗୀତର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ରହିଅଛି ।

ସଙ୍ଗୀତ ଭଳି ଲୋକମାନେ ମଧ୍ୟ ନୃତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୂତନ ଧାରା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଆମ ଦେଶର କଥକ, କଥାକଳୀ,କୁଚପୁଡ଼ୀ, ଭାରତନାଟ୍ୟମ୍, ମଣିପୁରୀ, ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ସହିତ ଲୋକ ନୃତ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଆଦର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ରହିଅଛି ।

କଳା : ମଣିଷ ତା'ର ମନର ଭାବକୁ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଚିତ୍ର ଆଙ୍କିବା ହେଉଛି ମଣିଷର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଳା । ପ୍ରାଚୀନ ମଣିଷ ପାହାଡ ଗୁମ୍ଫାର କାନ୍ଥରେ କୁକୁର, ବାଘ, ସିଂହ ଆଦିଙ୍କର ଚିତ୍ର ଆଙ୍କୁଥିଲା । ପ୍ରକୃତିର ବିଭିନ୍ନ ଛବି ଯଥା : ବଣଜଙ୍ଗଲ, ଝରଣା, ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ, ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଆଦି ମଧ୍ୟ ତା'ର ଚିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ଥାନ ପାଉଥିଲା । ସେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ମାଟିପାତ୍ର, ବାସନ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ସୃଜନଶୀଳ ଚିତ୍ରରେ ଭରପୂର ଥିଲା । ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ ଖନନରୁ ମିଳିଥିବା ଏକ ଚିତ୍ରିତ ପାତ୍ରର ଛବି ଦେଖିଲେ ଆମ ମନରେ ସେତେବେଳର ଚିତ୍ରକଳା ସଂପର୍କରେ ଧାରଣା ଆସେ ।

ଆଜିର ମଣିଷ ତା'ର ଚିତ୍ର କଳା ଜ୍ଞାନକୁ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପଯୋଗ କରୁଅଛି । ସେ ପଥରରେ ସୁନ୍ଦର ଛବି, ମୂର୍ତ୍ତି, ସ୍ତମ୍ଭ, ସ୍ତୁପ ଆଦି ନିର୍ମାଣ କରୁଅଛି । ସେ ସବୁରୁ ଉନ୍ନତ କଳା ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟର ପରିଚୟ ମିଳେ ।

ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ : ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କୋଠାବାଡ଼ି, ଦୁର୍ଗ, ମନ୍ଦିର, ମସଜିଦ୍, ଗୀର୍ଜା ଆଦିର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ଓ ନିର୍ମାଣ ଶୈଳୀ ଦେଶ ବିଦେଶର ଦର୍ଶକଙ୍କ ମନ କିଣି ନିଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଦେଶର ଉନ୍ନତ କଳା ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋର ବୃହତ ସ୍ନାନାଗାର, ସାଞ୍ଚିଠାରେ ଥିବା ବୌଦ୍ଧସ୍ତୁପ ଓ ଅଜନ୍ତାଗୁମ୍ଫାର ପ୍ରବେଶଦ୍ୱାର ବିଶ୍ୱ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।

ବୌଦ୍ଧସ୍ତୁପ, ସାଞ୍ଚି

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ବାଛି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

ସିନ୍ଧୁ, କାଠ ଲଙ୍ଗଳ, କୁକୁର, ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁ, କାଠଗଣ୍ଡି

(କ) ଆଦିମ ମଣିଷର _________ ପ୍ରଧାନ ଶତ୍ରୁ ଥିଲେ ।

(ଖ) ଆଦିମ ମଣିଷ _________ କାଟି ଚକ ତିଆରି କରୁଥିଲା ।

(ଗ) ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ ସଭ୍ୟତା _________ ନଦୀକୂଳରେ ଥିଲା ।

(ଘ) ଆମ ଦେଶର ଅଧିକାଂଶ ଋଷୀ ହଳ କରିବା ନିମନ୍ତେ _________ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।

(ଙ) ବନ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ _________ ପ୍ରଥମେ ମଣିଷର ବୋଲ ମାନିଥିଲା ।

୨. କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ପ୍ରାଚୀନ ଉପକରଣ ଓ ଆଧୁନିକ ଉପକରଣର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

	ପ୍ରାଚୀନ ଉପକରଣ	ଆଧୁନିକ ଉପକରଣ
ଯେପରି :	କାଠ ଲଙ୍ଗଳ	କଳ ଲଙ୍ଗଳ

୩. ଦେଶ ବିଦେଶର ଖବର କେଉଁଥିରୁ କେମିତି ମିଳେ ଉପଯୁକ୍ତ କୋଠରୀରେ ' ✓ ' ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

କେଉଁଥିରୁ	କିପରି ମିଳେ			
ଉପକରଣ ନାମ	ଦେଖି	ଶୁଣି	କହି	ପଢ଼ି
ସମ୍ବାଦପତ୍ର				
ରେଡ଼ିଓ				
ଦୂରଦର୍ଶନ				
ଟେଲିଫୋନ୍				
ଟେଲିଗ୍ରାମ୍				
ଟେଲିପ୍ରିଣ୍ଟର				
ଫାକ୍ସ				
ଇ-ମେଲ				
ଇଣ୍ଟରନେଟ୍				

୪. ଯାନବାହନ ଥିବା ହେତୁ ମଣିଷର କି କି ସୁବିଧା ହେଉଛି ଲେଖ ।

____

____

____

____

୫. ତଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ତିନୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦିଆଯାଇଅଛି । ସେଥିରୁ ଯେଉଁ ଉତ୍ତରଟି ଠିକ୍, ତାର ଡ଼ାହାଣ କଡ଼ରେ ଥିବା କୋଠରୀରେ ☑ ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

(କ) ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ମଣିଷ କାହିଁକି କଞ୍ଚାମାଂସ ଖାଉଥିଲା ?

(୧) କଞ୍ଚାମାଂସ ତା'ର ଅତିପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ ଥିଲା । ☐

(୨) କଞ୍ଚାମାଂସକୁ କିପରି ସିଝା ଯାଏ ସେ ଜାଣି ନଥିଲା । ☐

(୩) କଞ୍ଚାମାଂସରୁ ସେ ଅଧିକ ରକ୍ତ ପାଉଥିଲା । ☐

(ଖ) ଆଦିମ ମଣିଷ ନଦୀକୂଳରେ ବସବାସ କରିବାକୁ କାହିଁକି ପସନ୍ଦ କରୁଥିଲା ?

(୧) ନଦୀକୁ ସେ ଦେବ ଦେବୀଙ୍କ ଭଳି ପୂଜା କରୁଥିଲା । ☐

(୨) ନଦୀ ପାଣି ସେ ପାନୀୟ ଜଳରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲା । ☐

(୩) ନଦୀକୂଳର ମାଟି ଚାଷପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ଥିଲା । ☐

(ଗ) କେଉଁ କାରଣରୁ କୁକୁର ବଣ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଦିମ ମଣିଷର ଅତିପ୍ରିୟ ଥିଲା ?

(୧) କୁକୁର ସହଜରେ ମଣିଷର ବୋଲ ମାନୁଥିଲା । ☐

(୨) କୁକୁର ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ମାରି ମଣିଷକୁ କଞ୍ଚାମାଂସ ଯୋଗାଉଥିଲା । ☐

(୩) କୁକୁର ପାଇଁ ମଣିଷ ରାତିରେ ଶାନ୍ତିରେ ଶୋଇ ପାରୁଥିଲା । ☐

(ଘ) କେଉଁ କାରଣରୁ ମଣିଷ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରୁଥିଲା ?

(୧) ରାସାୟନିକ ସାରର ପ୍ରୟୋଗ ହେତୁ ଅଧିକ ଫସଲ ଅମଳ ହେଲା । ☐

(୨) ରାସାୟନକ ସାର ଜୀବାଣୁ ଓ ପୋକ ମାରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ☐

(୩) ରାସାୟନିକ ସାର ଥରେ ଦେଲେ ଆଉ ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା । ☐

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

- ତୁମେ ପୁରାତନକାଳର ମଣିଷ ପିନ୍ଧିଥିବା ଅଳଙ୍କାର, ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର, ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ, ହରପ୍ପା ନଗର ସଭ୍ୟତାର ବିଭିନ୍ନ ଚିତ୍ର ସହ ଆଧୁନିକ ମଣିଷ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଅଳଙ୍କାର, ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର,ନଗର ସଭ୍ୟତାର ବିଭିନ୍ନ ଚିତ୍ର ସଂଗ୍ରହକର । ସଂଗୃହୀତ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଏକ ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନୀର ଆୟୋଜନ କର ।
- ତୁମର ଅଭିଭାବକ କିମ୍ବା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଭ୍ରମଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ତୁମ ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ସଂଗ୍ରହାଳୟମାନ ପରିଦର୍ଶନ କର । ସେହି ସବୁ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଦେଖିଥିବା ପୁରାତନ ଜିନିଷପତ୍ର ସହିତ ଆଧୁନିକ ମଣିଷ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଜିନିଷପତ୍ରକୁ ତୁଳନା କର । ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ମଣିଷ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିପରି ଅଗ୍ରଗତି କରିଛି ସେ ସବୁ ଜିନିଷପତ୍ର ଦେଖି ତୁମ ଖାତାରେ ଲେଖ ।